

SMÅFÖRETAGS BAROMETERN

Värmlands län

Juni 2020

Ett samarbete mellan Företagarna, Swedbank och Sparbankerna

företagarna

INNEHÅLL

Om Småföretagsbarometern	3
Nettotal och konjunkturindikator.....	3
Sammanfattning av konjunkturläget i Värmlands län	4
Konjunkturutvecklingen i Sverige och näringslivet i Värmlands län	5
Näringslivet i Värmlands län.....	6
Småföretagsbarometern – Värmlands län	7
Konjunkturindikator.....	7
Sysselsättning.....	9
Orderingång.....	10
Tackat nej till order.....	11
Omsättning.....	12
Lönsamhetsutvecklingen.....	13
Företagens prisförväntningar.....	13
Expansionsutsikter och hinder för expansion	14
Slutsatser	17

OM SMÅFÖRETAGSBAROMETERN

Småföretagsbarometern är i första hand en konjunkturenkät som redovisar hur Sveriges småföretag uppfattar det ekonomiska läget och deras förväntningar om utvecklingen de kommande tolv månaderna. Underlaget utgörs av intervjuer med företagare som har minst en och högst 49 anställda. Det är alltså företagarnas personliga uppfattning om konjunkturläget som kommer till uttryck i den redovisade indikatorn för konjunkturen.

Småföretagsbarometern är Sveriges största konjunkturundersökning inriktad speciellt på småföretagskonjunkturen och har genomförts sedan 1985. Undersökningen omfattar 4 000 företagare inom det privata näringslivet med 1-49 anställda. Urvalet motsvarar totalt över 473 000 privata företag fördelade över hela landet. Storleken på urvalet och antalet respondenter gör att svaren kan delas upp så att vi kan mäta skillnader i konjunkturuuppfattning hos Sveriges småföretag i samtliga län.

Småföretagsbarometern produceras i samverkan mellan Företagarna, Sparbankernas Riksförbund och Swedbank. Vid genomförandet av intervjuerna har Novus medverkat. Det är vår förhoppning att Småföretagsbarometern på ett positivt sätt ska bidra till att öka kunskapen om och förståelsen för de små och växande företagens betydelse för den svenska ekonomin.

företagarna

Nettotal och konjunkturindikatorn

För att underlätta snabba svar ställs frågorna så att de kan besvaras utan hjälp av bokföring och statistik.

- Ja/nej
- Större, oförändrad eller mindre

Småföretagsbarometerens konjunkturindikator arbetar med **nettotal** där svaren räknas om till procentandelar. Skillnaden mellan procentandelen positiva svar och procentandelen negativa svar benämns nettotal. Ett värde mindre än 0 betyder kontraktion, medan ett värde över 0 betyder expansion. Nettotalet visar alltså hur snabbt tillväxten förändras, snarare än en absolut nivå

Sedan adderas nettotalet för sysselsättning, ordergång och omsättning. Summan av dessa nettotal bildar småföretagens **konjunkturindikator**.

Sammanfattning av konjunkturläget i Värmlands län

- **Småföretagskonjunkturen** har haft en god utveckling i Värmlands län under de senaste tolv månaderna. Jämfört med övriga län har Värmland i årets mätning den högsta konjunkturindikatorn. Företagens prognoser för de kommande tolv månaderna är dock mycket pessimistiska, med en förväntad konjunkturindikator i likhet med finanskriserna i början av 1990-talet och 2008-2009.
- **Sysselsättningstillväxten** är fortsatt positiv i Värmland och tillväxttakten har ökat under de senaste tolv månaderna. Tillväxten är högre i länet än i riket som helhet. Förväntningarna på kommande tolv månader är en minskad tillväxttakt och med en prognos om negativ tillväxt i länets sysselsättning.
- **Orderingången** för länets företag har varit en ökad tillväxttakt för andra året i rad och länet placerar sig ovanför riksgenomsnittet. Prognosen för orderutvecklingen de kommande tolv månaderna är tydligt påverkad av coronakrisen och visar på en stark nedgång till historiskt låga nivåer.
- **Omsättningstillväxten** har haft en ökad tillväxttakt under året som gått och länet har en starkare omsättningstillväxt än riksgenomsnittet. Företagen i länet förväntar sig en kraftigt minskad tillväxttakt under de kommande tolv månaderna.
- **Tillväxten av lönsamheten** har minskat under de senaste tolv månaderna men länets tillväxt är fortsatt något högre än riksgenomsnittet. På ett års sikt förväntas lönsamhetens tillväxttakt i länets företag minska kraftigt.
- Företagen i Värmlands län upplever sämre möjligheter att växa än i fjol. 67 procent av dem uppger att de har **goda utsikter att expandera på sikt**. Motsvarande andel för riket som helhet är 59 procent. Omkring nio av tio företag i länet vill växa.
- **Det främsta tillväxthindret** i Värmlands län är bristen på lämplig arbetskraft. En betydligt större andel än i tidigare mätningar upplever dessutom en svag efterfrågan av företagets varor och tjänster som största hinder för tillväxt.

Hanna Jonasson
Regionchef Företagarna Värmland

Den dramatiska pandemivåren 2020 har skapat en kristsunami inom näringslivet i Sverige. I årets Småföretagsbarometer lyser dock Värmland starkast med den högsta konjunkturindikatorn jämfört med övriga län i Sverige. Företagens prognoser för de kommande tolv månaderna är dock mycket pessimistiska, med en förväntad konjunkturindikator i likhet med tidigare finanskriser.

Det är oroväckande, Värmland behöver växande och välmående företag. Vi behöver hålla i, hålla ut och fortsätta stödja våra lokala småföretagare, både som privatpersoner, som företag och från det offentliga.

Konjunkturutvecklingen i Sverige och näringslivet i Värmlands län

Årets Småföretagsbarometer visar att konjunkturen hos landets småföretag med 1–49 anställda fortsätter att försvagas. Konjunkturindikatorn sjönk för tredje året i rad till 37 från 61 ifjol, den lägsta nivån sedan 2003. Det är en betydligt svagare utveckling än vad företagarna förutsåg under fjolåret, då konjunkturindikatorn förväntades stiga till 79. Den stora prognosavvikelsen beror sannolikt på att coronapandemin slog igenom med full kraft i svenskt näringsliv under mars och april. Företagens syn på konjunkturen försvagades allt snabbare under undersökningsperioden, som var veckorna 10–16. Det betyder att konjunkturindikatorn föll mer under andra perioden av undersökningen än under den första. I en delrapport vecka 13 var konjunkturindikatorn till 57, därefter har alltså uppfattningen om läget förvärrats avsevärt. Alla delar i konjunkturindikatorn (sysselsättning, ordergång och omsättning) har utvecklats svagare än prognosticerats vilket visar på en tydlig konjunkturavmattning bland landets småföretag.

Den svagaste utvecklingen har varit i de tjänsteproducerande branscherna, i synnerhet transportsektorn där konjunkturindikatorn noterades till minus 20 följt av hotell och restaurang (-13). Småföretag inom bygg- och tillverkningsindustrin men även handelsföretag klarade sig bättre jämfört med övriga delbranscher även om konjunkturindikatorn är lägre än i fjolårets undersökning.

Företagen, främst de minsta med upp till fyra anställda, är mycket pessimistiska om det närmaste året. Detta trots att regeringen har presenterat flera stödpaket riktade till företag. Den samlade konjunkturindikatorn förväntas sjunka till rekordlåga minus 20, vilket är en betydligt dystrare bild än minus 1 i delrapporten som presenterades i slutet av april (vecka 13). Det betyder att småföretagen förutser en djupare konjunkturedgång än under lågkonjunkturen i början av 1990-talet och 2008/2009. Både ordergången och omsättningen förväntas minska under det kommande året och är det som framför allt bidrar till nedgången i konjunkturindikatorn. Även företagens planer för sysselsättningen har blivit mer pessimistiska och andelen företag som tror att antalet anställda ska minska under det kommande året är nu något större än andelen företag som tror att det ska öka.

Näringslivet i Värmlands län

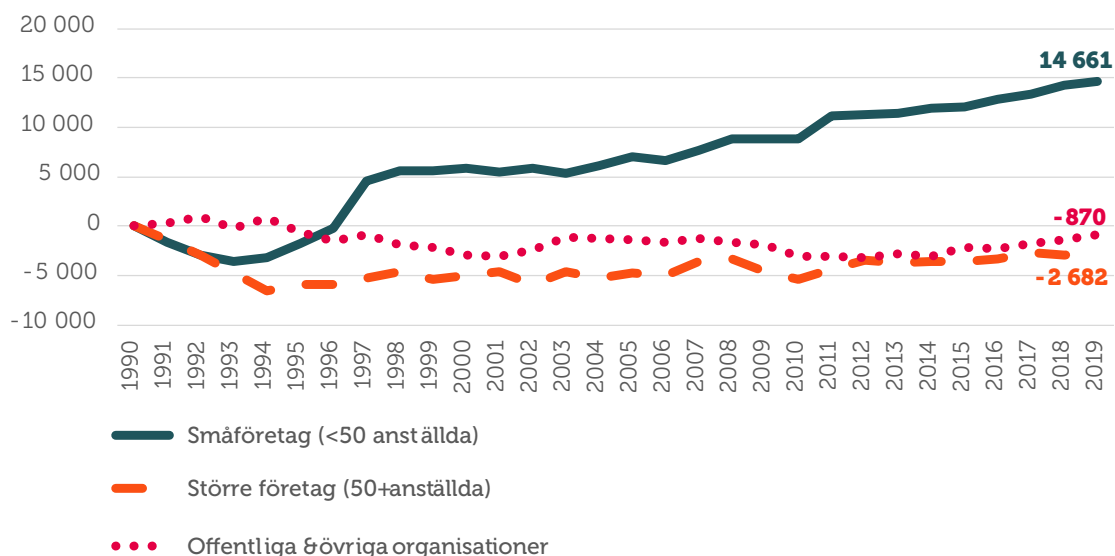
Näringslivet i Värmlands län består av företag verksamma inom olika sektorer. Tillgången på järnmalm har bäddat för regionens traditionella tillverkningsindustrier inom verktygsstål. Även skogen är en resurs som bidragit till att utveckla marknadsledande verksamheter och kompetens kopplad till pappers- och massaindustrin. Den traditionella industrin behåller en betydande ställning och runt den har även andra branscher kunnat växa sig starka. Tyngdpunkten ligger på verksamheter kopplade till papper och massa, förpackningar, stål och verkstad samt IT och telekom. Även handel och besöksnäring med relaterade verksamheter växer i termer av företag och sysselsättning.

För att näringslivet även fortsatt ska utvecklas är det viktigt med goda förutsättningar för att bo och verka i olika delar av länet. Väl fungerande arbetsmarknadsregioner med breda branschstrukturer och goda möjligheter i arbetslivet är viktigt och tillgänglighet liksom samverkan är avgörande faktorer.

Den lokala näringslivspolitikerna genom bland annat Länsstyrelsen arbetar för att skapa en ekonomiskt hållbar utveckling, öka sysselsättningen och uppmuntrar näringslivet att arbeta med frågor som rör jämställdhet, miljö och integration. Detta förutsätter ett brett samarbete mellan näringsliv, kommuner och andra organisationer. Dialogen med och inom näringslivet är viktig för att stärka näringslivets framtida förutsättningar.

Figur 1 visar att det är de mindre, växande företagen som står för sysselsättningstillväxten i Värmlands län.

Figur 1 Tillväxt av jobb i Värmlands län sedan 1990 (källa: SCB (Företagsregistret) och egna beräkningar Företagarna)¹

¹ Arbetsställen utan anställda räknas som 1 jobb. Sektorn jordbruk, skogsbruk & fiske, samt juridiska former så som bostadsrättsföreningar, kommuner och dödsbon exkluderas

SMÅFÖRETAGSBAROMETERN – VÄRMLANDS LÄN

Konjunkturindikatorn

Konjunkturen beskriver den makroekonomiska utvecklingen, alltså det allmänna ekonomiska läget i en ekonomi. Framförallt omfattar begreppet arbetslöshet, inflation och tillväxt. När man talar om konjunktur brukar man tala om hög- eller lågkonjunktur beroende på konjunkturcykeln. En konjunkturcykel är vanligtvis mellan tre till åtta år.

Högkonjunktur är när näringslivet har fullt upp med att producera och leverera varor eller tjänster. Det betyder att arbetslösheten är låg och att investeringarna ökar.

Lågkonjunktur är när efterfrågan på varor och tjänster är mindre än det som produceras. När företagen upplever minskad efterfråga på varor eller tjänster, kan de tvingas dra ner på personal och avstå nyinvesteringar. Det betyder att arbetslösheten ökar och investeringar minskar.

I Småföretagsbarometern redovisar vi Värmland läns utveckling vad gäller sysselsättning, ordergång och omsättning för att få en bild över konjunkturläget i länet. Genom att addera nettotalen för dessa tre faktorer får vi konjunkturindikatorn för småföretagen i länet.

Efter två års avmattad tillväxttakt har konjunkturindikatorn i länet återhämtat sig. I år har Värmland sin högsta konjunkturindikator sedan 2011, se figur 2. Det sammanvägda nettotalet i länet är 79, jämfört med 48 ifjol. Detta innebär att Värmlands län har det högst uppmätta nettotalet jämfört med övriga län. Länsfördelningen runt riksgenomsnittet visas i figur 3. Utfallet av årets konjunkturindikator blev högre än vad länets företagare förväntade sig i fjolårets rapport, då trodde de på en ökad tillväxttakt till ett nettotal på 63.

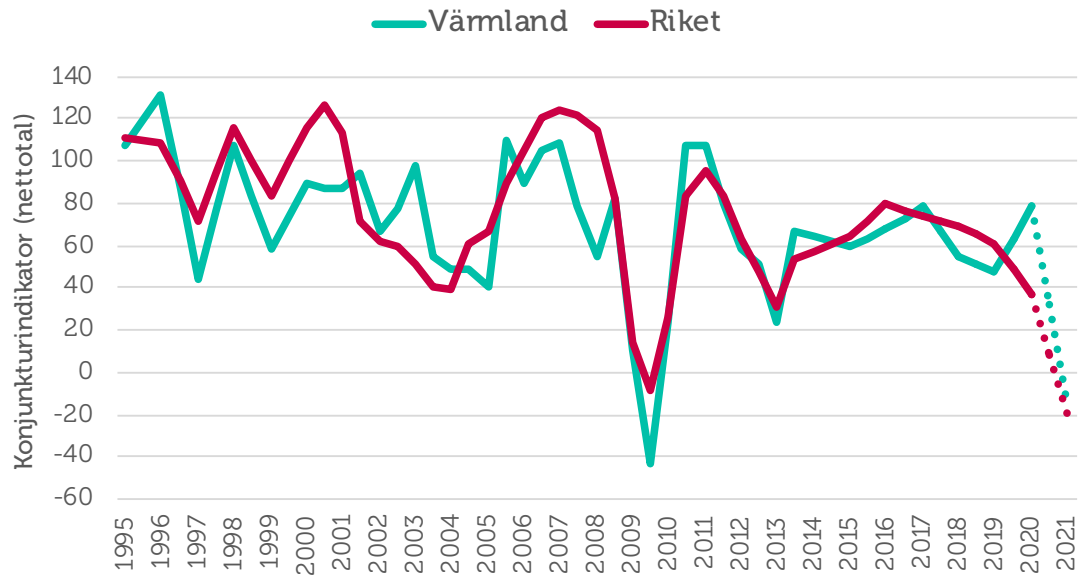
Företagens förväntningar för de kommande tolv månaderna är dock mycket pessimistiska. Deras sammanvägda prognoser för sysselsättning, ordergång och omsättning visar en kraftig nedgång och konjunkturindikator hamnar på nettotalet -14. Ett sådant utfall skulle innebära en nedgång med hela 93 indexenheter jämfört med årets resultat. Konjunkturindikatorn skulle därmed närma sig nivåerna vid tidigare ekonomiska kriser. Motsvarande utveckling för riksgenomsnittet är ett förväntat nettotal på -20.

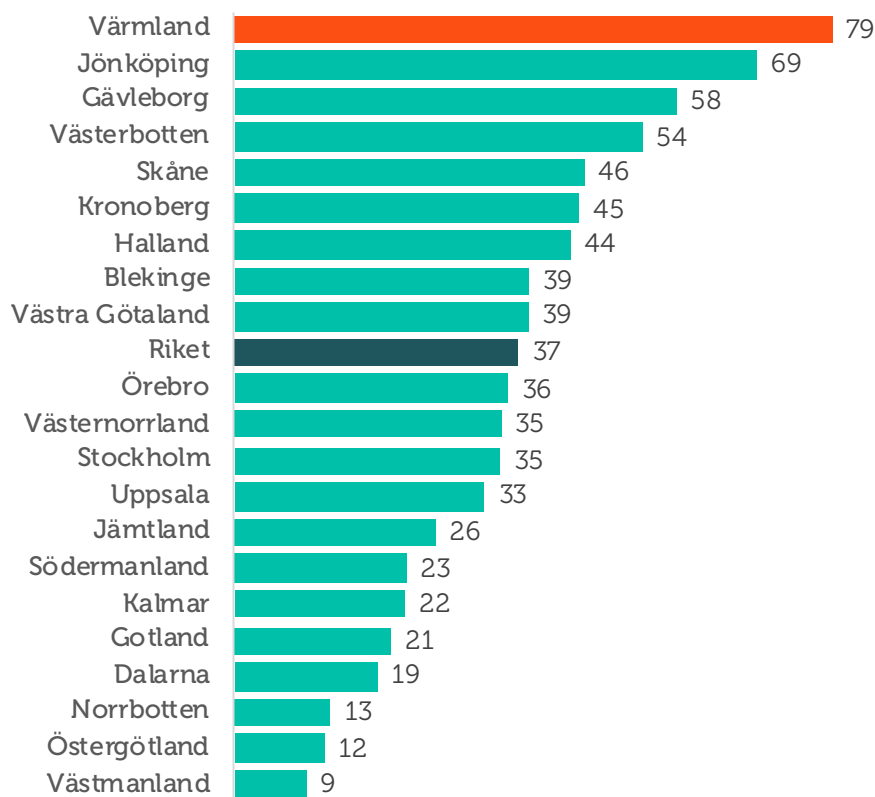
Anders Paulsson
Bankchef Swedbank Värmland

Företagen upplever att det är ett mycket extraordinärt läge där mycket handlar om att anpassa verksamheten utifrån rådande omständigheter. Det finns såklart många orosmoln men också en försiktig hoppfullhet där tiden är en viktig faktor. Tillfälliga neddragningar, anpassningar, framflyttning av investeringar med mera är kortsiktiga åtgärder och förhoppningen är att läget normaliseras inom en snar framtid.

Figur 2 Sammanlagd konjunkturindikator; sysselsättning, ordergång och omsättning (nettotal) i Värmlands län och riket 1995–2020

Figur 3 Länsfördelning runt riksgenomsnittet av sammanlagd konjunkturindikator (nettotal) 2020

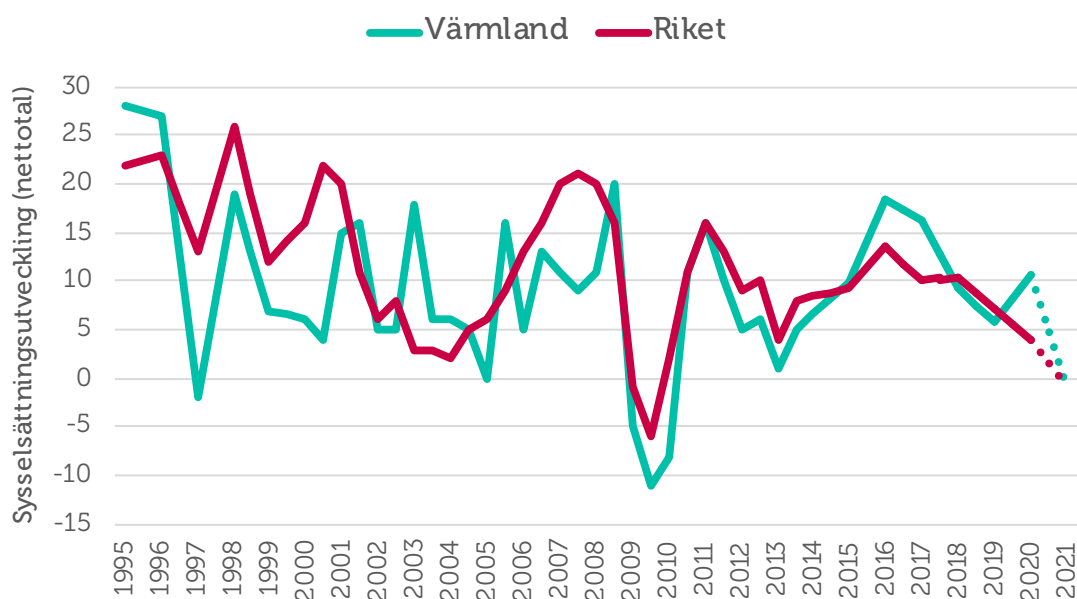
Sysselsättning

Sysselsättning mäter hur många som har jobb. Att vara i arbete kan vara som anställd, egen företagare eller att på annat sätt arbeta heltid eller deltid. Ett nettotal över noll betyder att andelen företag som ökat sysselsättningen är större än andelen företag som minskat sysselsättningen. Det innebär alltså att sysselsättningen totalt sett ökar i landets småföretag.

Efter en toppnotering i sysselsättningsstillväxten år 2016 har Värmlands län haft en kontinuerligt avmattad tillväxttakt de senaste åren. Trenden har nu vänt och tillväxten i sysselsättningen har ökat under de senaste tolv månaderna. 23 procent av företagen i länet uppger att de har ökat sin personalstyrka under det senaste året medan tolv procent har minskat den. Det innebär att nettotalet för sysselsättningen ökat till 11 jämfört med fjolårets nettotal 6. Utfallet blev dock något lägre tillväxttakt än vad företagen förväntade sig vid förra årets mätning, då företagen förväntade sig en ökad tillväxttakt till nettotalet 14. För riket som helhet har sysselsättningsstillväxten minskat, från fjolårets 7 till årets nettotal på 4.

Förväntningarna för det kommande året visar på en minskad tillväxttakt i sysselsättningen hos Värmlands företag. Nettotalet förväntas hamna på -1, vilket innebär att företagens prognos är en negativ tillväxt av sysselsättningen. 16 procent av företagen förväntas öka personalstyrkan under de kommande tolv månaderna medan 17 procent förväntas dra ned på personal i verksamheten. Förväntningarna ligger i linje med riksgenomsnittets prognos.

Figur 4 Sysselsättningsutvecklingen (netttotal) i Värmlands län och riket 1995–2020

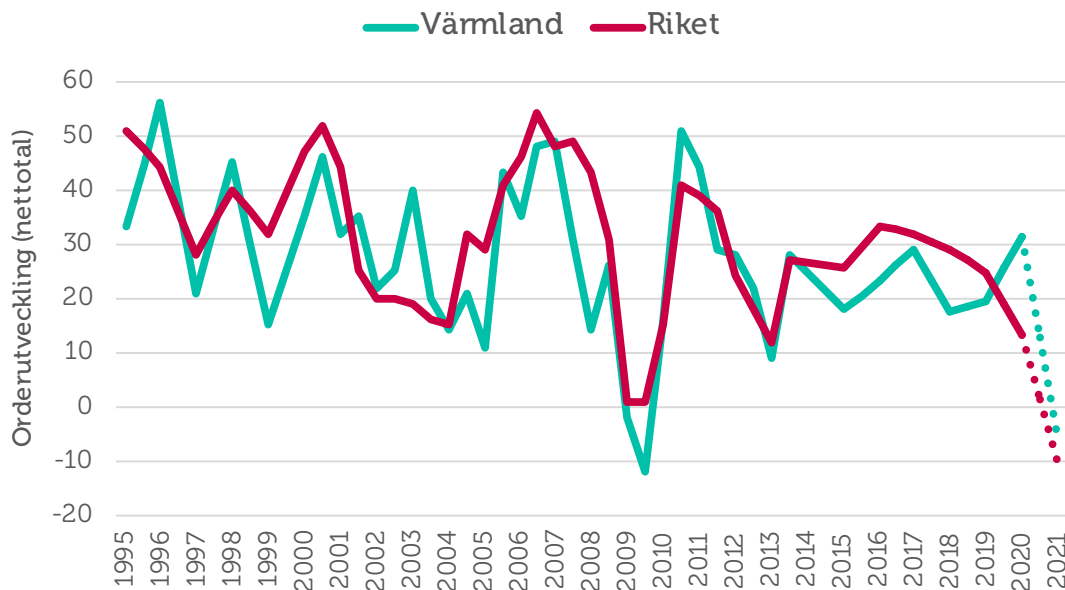
Orderingång

Med **orderingång** menas vanligtvis de beställningar som erhållits under en viss period. Eftersom själva antalet beställningar inte är särskilt informativt mäts orderingång som hur det totala värdet avseende orderingången, eller antal uppdrag, förändrats under tidsperioden.

Tillväxttakten i orderingången hos länets företag har ökat för andra året i rad. 43 procent av dem har haft en ökad orderingång under de senaste tolv månaderna, medan tolv procent har haft en minskad orderingång. Nettotalet blir därmed 31, vilket ska jämföras med 20 ifjol. Länet har haft en starkare tillväxt än riksgenomsnittet vars vikande tillväxttakt resulterar i nettotalet 13. Utfallet av länets tillväxt blev högre än vad företagen förväntade sig i förra årets rapport, då prognosen var en svagt ökad tillväxttakt till nettotalet 22.

Prognosen för orderutvecklingen de kommande tolv månaderna är tydligt påverkad av coronakrisen och visar på en stark nedgång. 20 procent av länets företag tror att deras orderingång kommer att öka, medan 35 procent förväntar sig att den kommer minska. Detta ger ett förväntat nettotal på -6. Motsvarande nettotal för riksgenomsnittet är -11.

Figur 5 Orderutveckling (netttotal) i Värmlands län och riket 1995–2020

Tackat nej till order

När tiden inte räcker till, om personal saknas, eller då finansiering saknas till nödvändiga investeringar kan många företag tvingas tacka nej till order. 29 procent av länets företag har tackat nej till order under det senaste året. Detta är färre än ifjol då andelen var 40 procent. Värmlands län placerar sig därmed under riksgenomsnittet där 36 procent av landets småföretagare har tackat nej till order det senaste året.

Precis som i övriga Sverige är den främsta anledningen till att företagen tackat nej till order att de redan har mer att göra än vad de hinner med. I Värmlands län anger 57 procent av företagen detta som främsta anledning, jämfört med riksnittet på 50 procent. Trots en något lägre andel än i fjol (67 procent) är kapacitetsbristen således fortsatt påtaglig i länet.

Likt tidigare år och som i övriga län, är även arbetskraftsbrist en betydande anledning till att företagen tackar nej till order. Som vi kommer att redogöra för längre fram i texten upplever många företag i länet kompetensbrist som främsta tillväxthinder. Detta kan förklara varför arbetskraftsbristen i form av exempelvis kompetens- och matchningsproblematik samt att företagen redan har mer att göra än vad de hinner med anges som huvudorsaker till att de tackat nej till order.

Alternativet "annan anledning" kan exempelvis handla om att lönsamheten inte är tillräcklig i uppdraget eller att det är brist på råvara eller materiel hos företaget för att möta uppdraget.

Figur 6 Huvudorsaken till att företag har tackat nej till order under de senaste 12 månaderna

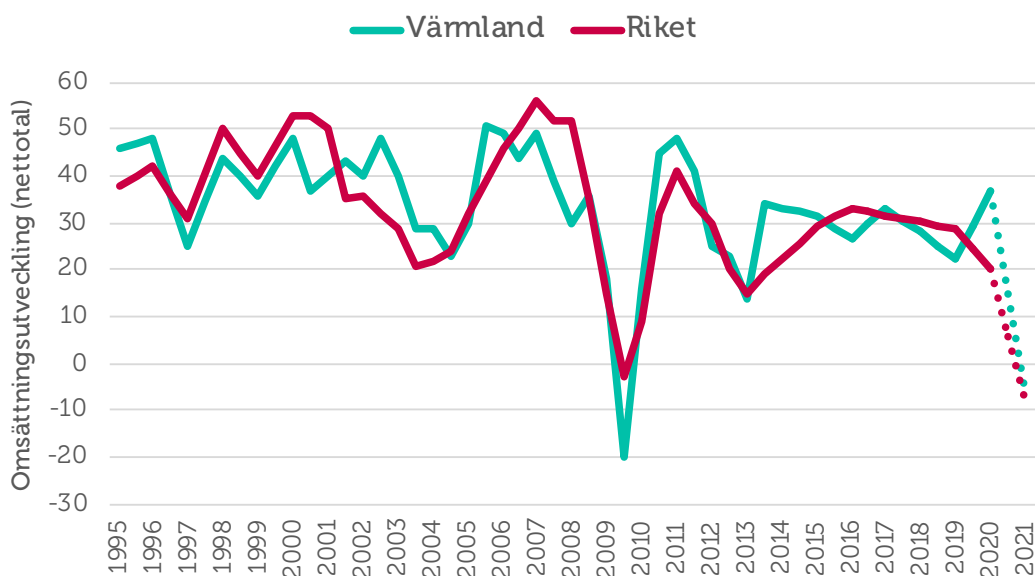
Omsättning

Ett företags **omsättning** är likvärdigt med dess sammanlagda intäkter från sålda varor och utförda tjänster under en viss period. Förändringar i omsättningen jämfört med föregående period används ofta för att indikera företagets tillväxt.

Omsättningstillväxten i länets företag har återhämtat sig efter två års avmattning. Nettotalet för tillväxten har ökat till 37 i år från fjolårets 22. Det innebär att omsättningen ligger på den starkaste tillväxtnivån sedan 2012. Bland Värmlands företag har 51 procent under de senaste tolv månaderna haft en ökad omsättning medan den minskat hos 14 procent. Länets sammanvägda nettotal för omsättningstillväxten är högre än riksgenomsnittets nettotal 20. Utfallet av omsättningstillväxten blev betydligt starkare än vad företagen förväntade sig i fjolårets rapport, då företagen trodde på en svagt ökad tillväxttakt till ett nettotal på 27.

Coronakrisen har på kort tid lett till en kraftigt minskad efterfrågan på många företags varor och tjänster. Detta avspeglas också i företagens prognoser för omsättningsutvecklingen under kommande tolv månader. Bland länets företag tror 29 procent att omsättningen kommer öka, medan 36 procent förväntar sig att den kommer minska under det närmsta året. Detta resulterar i ett förväntat nettotal på -7 för omsättningens tillväxt. Ett sådant utfall skulle innebära en omsättningstillväxt för Värmlands län som historiskt sett endast varit sämre vid finanskrisen år 2008 - 2009. Motsvarande prognos för riksgenomsnittet är nettotal -8.

Figur 7 Omsättningsutveckling (netttotal) i Värmlands län och riket 1995–2020

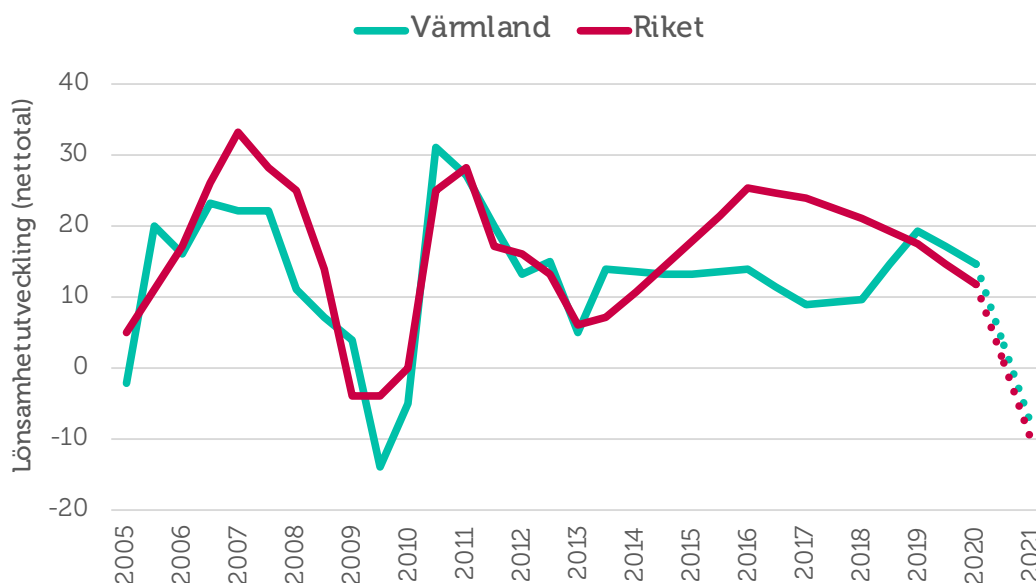
Lönsamhetsutvecklingen

Företagens möjligheter att växa genom investeringar och nyanställningar är delvis kopplad till lönsamhetsutvecklingen. Figur 8 visar att Värmlands län låg under riksgenomsnittets tillväxttakt från 2015 till 2018. I fjolårets rapport såg länet en ökad tillväxttakt, vilken har mattats av i år. Trots detta är lönsamhetstillväxten något starkare i länet jämfört med för riket som helhet. 32 procent av företagen i länet har haft en ökad lönsamhet under de senaste tolv månaderna medan den minskat hos 17 procent. Detta resulterar i ett nettotal på 15 för lönsamhetstillväxten, jämfört med 19 ifjol. Motsvarande nettotal för riksgenomsnittet är 12.

På ett års sikt förväntas det sammanlagda nettotalet för lönsamheten bland länets företag minska till -8. Nettotalet för den förväntade lönsamheten ligger dock över riksgenomsnittets nettotal på -10. Bland länets företag tror 31 procent på en högre lönsamhet medan 39 procent tror att den kommer bli lägre under det kommande året.

Förväntningarna på utvecklingen framöver speglar en stor osäkerhet om vilka effekter den pågående coronakrisen kommer att ha för svenska småföretag på sikt. Det rådande läget har skapat stora påfrestningar i såväl den svenska ekonomin som i världsekonomin och rörelsen i lönsamheten är tecken på hur även småföretagen påverkas av detta.

Figur 8 Lönsamhetsutveckling (netttotal) i Värmlands län och riket 2005–2020

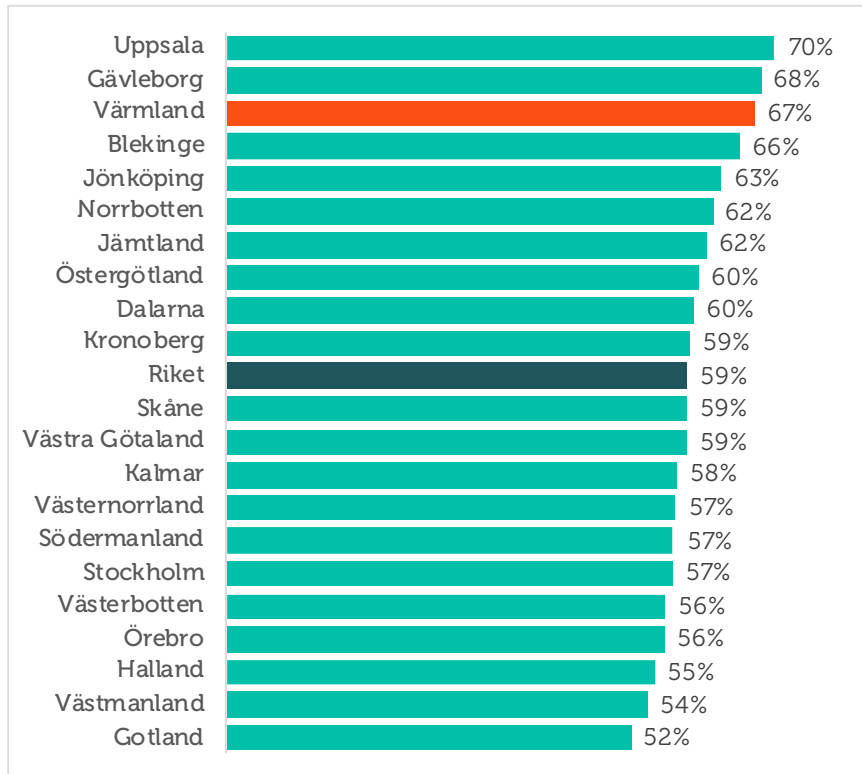
Företagens prisförväntningar

Företagens planer på eventuella prisförändringar skiljer sig jämfört med ifjol. 30 procent av företagen i länet förväntar sig att deras försäljningspriser kommer att öka under det kommande året, ifjol var det 36 procent. Samtidig tror 14 procent av länets företag att deras försäljningspriser kommer att minska under de kommande tolv månaderna. Motsvarande andel var tre procent ifjol. Förväntningarna på prisförändringar bland företagen i Värmlands län ligger något över rikssnittet, där 27 procent av landets företagare räknar med att kunna höja försäljningspriserna. Givet de negativa prognoserna för bland annat företagens omsättning och orderingång gör det svårt för företagen att höja sina priser.

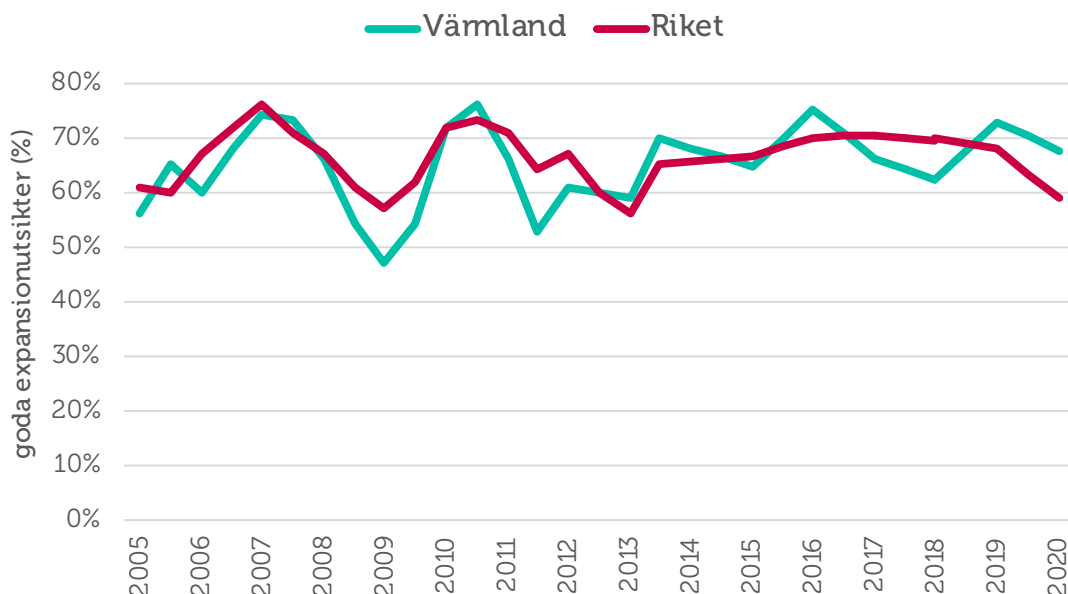
Expansionsutsikter och hinder för expansion

Företagen i Värmlands län upplever sämre möjligheter att växa än ifjol. 67 procent uppger i år att de har goda utsikter att expandera på sikt, jämfört med 73 procent ifjol. Utsikterna för expansion är dock mer positiva bland Värmlandföretagen än riksgenomsnittet, se figur 9. I figur 11 syns att omkring nio av tio företag i länet vill växa.

Figur 9 Företagens expansionsutsikter (andel som ser goda expansionsmöjligheter) per län och i riket 2020

Figur 10 Expansionsutsikter (andel som ser goda expansionsmöjligheter) i Värmlands län och riket 2005–2020

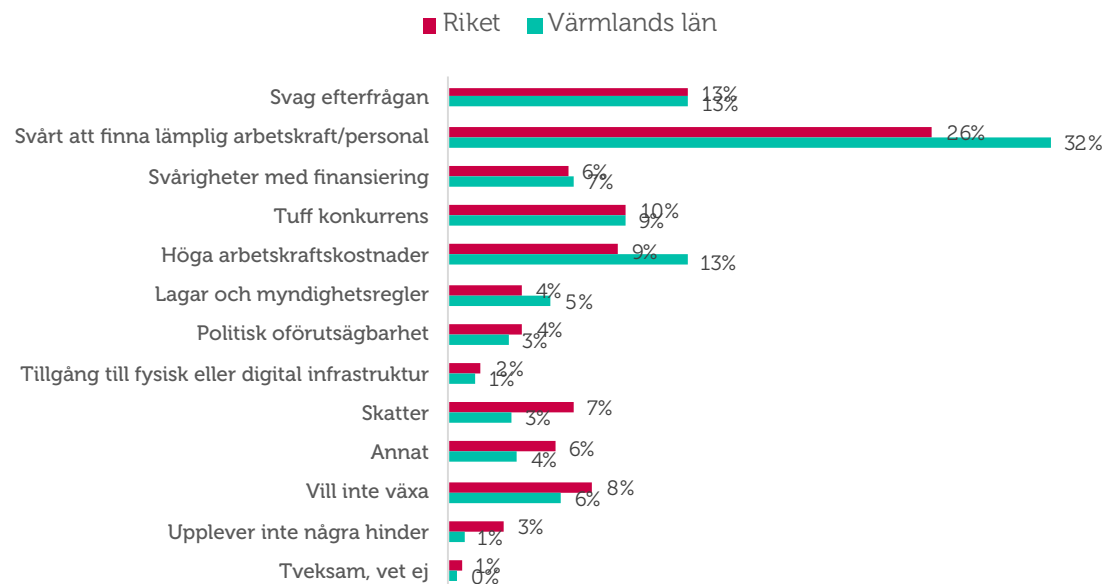

Brist på lämplig arbetskraft är fortsatt det enskilt största tillväxthindret bland företagen i Värmland. 32 procent av dem uppger detta som det enskilt största hindret för expansion. Trots en något lägre andel ifjol (36 procent) är kompetensbristen fortsatt betydande i länet.

Företagen i både Värmlands län som i övriga län upplever i högre utsträckning än i tidigare mätningar att en svag efterfrågan av företagets varor eller tjänster är största hindret för tillväxt. 13 procent av länets företag anger att svag efterfrågan är det enskilt största hindret för tillväxt, vilket ska jämföras med tre procent ifjol. Detta är sannolikt en effekt av att coronakrisen lett till drastiskt förändrade konsumtionsbeteenden. Men det är även en effekt av politiska beslut för att hindra smittspridningen, som bidragit till att många företags produktion eller tjänsteutbud helt eller delvis upphört.

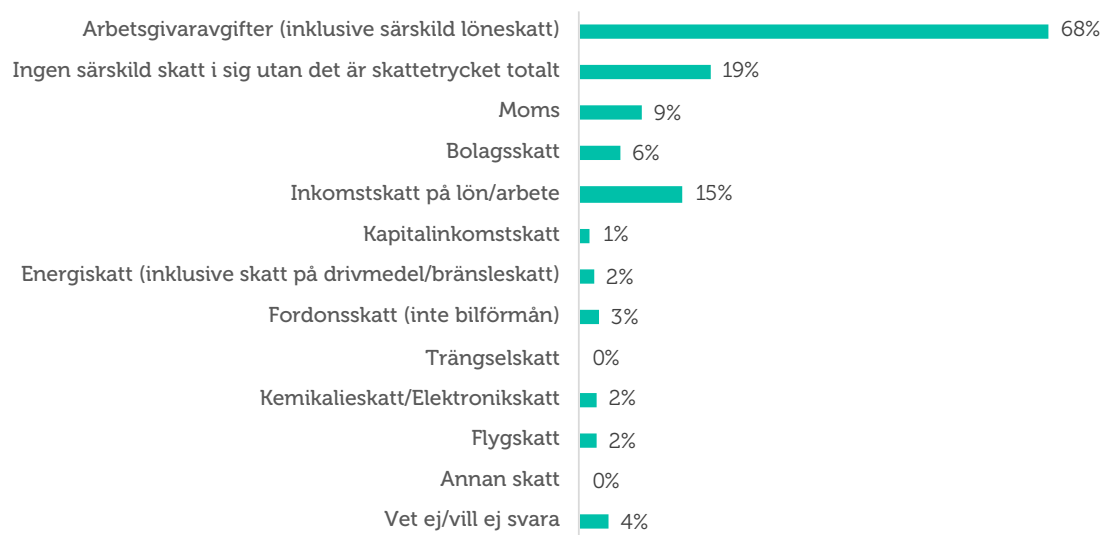
Höga arbetskraftskostnader upplevs fortsatt som ett av de största hindren för företagen i länet, 13 procent av dem upplever att detta är det största expansionshindret. Skatter och kostnader för arbetskraft, inklusive socialavgifter tillhör de stora kostnadsposterna för många företag som påverkar lönsamheten.

Figur 11 Tillväxthinder enligt företagen i Värmlands län och i riket 2020 (procent)

Bland de företag som anger att skatter är ett tillväxthinder är det främst arbetsgivaravgifterna som upplevs som ett hinder för att utveckla företaget, se figur 12. Till detta kommer även bland annat inkomstskatt på lön/arbete och moms. Bland företagen uppger 19 procent att det totala skattetrycket snarare än någon särskild skatt i sig utgör hinder för tillväxt.

Figur 12 Du angav skatter som ett hinder för expansion, vilka skatter anser ni det i så fall vara?

SLUTSATSER

Trots att tillväxttakten hade avtagit pekade småföretagens förväntningar inför 2020 på en fortsatt positiv konjunkturutveckling inom både tillverknings- och tjänstesektorn. Företagens högt ställda prognoser har dock inte införlivats under året, vilket tyder på att konjunkturläget mattats av avsevärt redan innan coronapandemin kraftigt började påverka det svenska näringslivet under mars 2020.

Företagens förväntningar på konjunkturutvecklingen de kommande tolv månaderna är nu mycket pessimistiska och tydligt påverkade av coronapandemin. Värmland läns konjunkturindikator har ökat från fjolårets netttotal 48 till årets 79, vilket resulterar i att Värmland mäter det högsta nettotalet i årets barometer. Utfallet av årets konjunkturindikator blev högre än vad länets företagare förväntade sig i fjolårets rapport. Företagens förväntningar för de kommande tolv månaderna är dock mycket pessimistiska, med prognos om en konjunkturindikator på historiskt låga nivåer.

De främsta hindren för företagens tillväxt är svårigheterna med att hitta lämplig kompetens, höga arbetskraftskostnader samt en svag efterfrågan. Många företag upplever att det är svårt att hinna med och i länet har nästan tre av tio företag tackat nej till order under det senaste året. De främsta skälen till att företagen tackat nej till order är återigen kapacitetsbrist och svårigheterna med att hitta arbetskraft med rätt kompetens.

Sveriges små och medelstora företag finansierar välfärden. De har skapat fyra av fem nya jobb under de senaste decennierna och är motorn i svensk ekonomi. Inom loppet av några veckor har de kastats in i en av de djupaste och mest svåröverskådliga kriser vi upplevt i modern tid. I takt med att antalet företag som påverkas negativt blir fler, stiger arbetslösheten och utanförskapet ökar. Det kan få förödande konsekvenser för det svenska samhället. Förutsägbara villkor som underlättar och stödjer företagande blir därför än mer avgörande för Sveriges långsiktiga konkurrenskraft. Småföretagens tillgång till kompetens, kostnaden att anställa, samt incitamenten för företagande genom bland annat skattesystemets utformning och andra för konkurrenskraften viktiga frågor måste prioriteras, annars är risken att nyinvesteringar skjuts på framtiden och lågkonjunkturen cementeras.